

Podjetje BryantChristie intenzivno bdi nad omenjeno problematiko, trenutno zbirajo podatke, poskušali bodo pridobiti podporo pri lobistih na Kitajskem, da bi poskušali pridobiti začasno vrednost MRL, dokler se zadeve glede aktivne snovi acekinocil formalno ne uredijo. Na sestanku smo se seznanili, da o svojem sistemu MRL razmišlja tudi Turčija, tako so že v letošnjem letu bile določene omejitve glede izvoza hmelja v Turčijo. Podrobnosti glede omejitev trenutno še niso znane.

Glede na vse navedeno bo potrebno v prihodnje zelo natančno dodelati in upoštevati vse

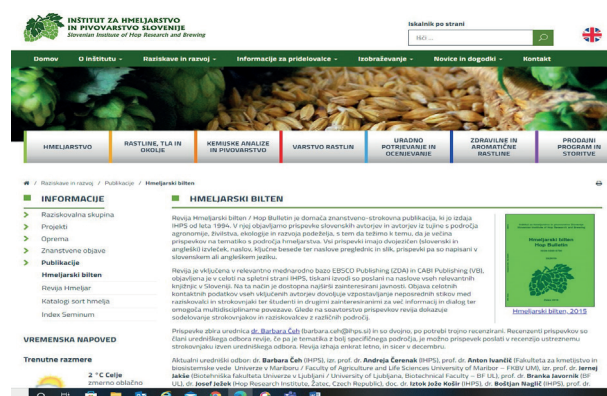
omejitve, restrikcije posameznih svetovnih trgov, kamor izvažamo hmelj.

Upoštevati bo potrebno tudi sprejet dogovor Sveta Evrope in Evropskega parlamenta o skupni kmetijski politiki, katere pomemben del so tudi okoljski cilji, glede Zelenega dogovora EU do leta 2050 in strategije Od vil do vilic. Eden izmed ciljev je, da se do leta 2030 zmanjša uporaba nevarnih pesticidov za 50 % in mineralnih gnojil za 20 % ter se v EU poveča delež ekoloških površin na 25 %. Posledično je diskusija tekla v smeri možnosti povečanja pridelave hmelja po smernicah ekološke pridelave.

V decembru izšla osemindvajseta številka revije Hmeljarski bilten

Dr. Barbara Čeh, urednica revije Hmeljarski bilten, Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Tudi letos bo znanstveno - strokovna revija Hmeljarski bilten izšla v decembru in bo vsebovala različne znanstvene in strokovne prispevke s področja pridelave hmelja, drugih poljščin ter pivovarstva. Branje bo zagotovo zanimivo! Celotno številko lahko po novem letu najdete na spletni strani IHPS: <http://www.ihps.si/raziskave-in-razvoj/publikacije/hmeljarski-bilten/>, kjer so objavljene tudi pretekle številke, oziroma pridete po svoj tiskan izvod v tajništvo inštituta.

Zaključena je prva faza posodobitev zasebnih namakalnih sistemov z več uporabniki Gotovlje, Breg, Latkova vas in Šempeter Vrbe

Irena Friškovec, Marko Tevž in dr. Boštjan Naglič, KGZS - Zavod Celje in Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

V Spodnji Savinjski dolini se je letošnja pomlad zaključila prva faza posodobitve zasebnih namakalnih sistemov z več uporabniki Breg, Šempeter - Vrbe in Gotovlje, ki so v lasti Društva namakalnih naprav Breg Roje ter namakalni sistem Latkova vas, ki je v lasti Društva namakalnih naprav Kaplja vas. Skupna površina vseh namakalnih sistemov je 931 ha, uporabnikov pa je 298. Poudariti moramo, da so v namakalni sistem vključeni pridelovalci vseh kmetijskih kultur in ne samo hmelja (tudi vrtnine, sadne rastline, koruza, žita). Vrednost investicije je 4.832.229,76 evrov z DDV.

Sistemi so bili zgrajeni v letih od 1986 do 1988. Že takrat so se predvsem hmeljarji in tudi ostali pridelovalci kmetijskih rastlin zavedali, da si lahko uspešen in konkurenčen pridelovalec hmelja

oziroma ostalih kmetijskih kultur samo v primeru, da lahko tudi v letih, ki za pridelavo niso ugodna (npr. pomanjkanje padavin) zagotovi pridelek.

Namakalni sistemi so bili ob izgradnji v lasti in upravljanju Hmezad Kmetijstva ter KZ Savinjska dolina. Po strukturnih spremembah na področju kmetijstva v Spodnji Savinjski dolini na prelomu tisočletja so uporabniki teh namakalnih sistemov s pomočjo svetovalcev Kmetijsko gozdarskega zavoda Celje ustanovili društva namakalnih naprav, ki so prevzela upravljanje sistemov.

Namakalne sisteme z več uporabniki je načel zob časa in zato so uporabniki hitro po ustanovitvi društev pričeli z aktivnostmi, da bi sisteme obnovili. Vsekakor pa moramo tudi na tem mestu poudariti, da so uporabniki namakalnih sistemov v

Spodnji Savinjski dolini res izreden primer dobre prakse namakanja v Sloveniji. Namreč tudi v letih, ko sistemi niso bili v njihovi lasti oziroma je bilo lastništvo sistemov nejasno, so jih redno vzdrževali in omogočali, da so delovali vsa ta leta. Cilj je bil samo eden: delujoč namakalni sistem ob vsakem času, ko je to potrebno.

Kljub rednim vzdrževalnim delom so bili obstoječi namakalni sistemi z več uporabniki po 30 letih delovanja dotrajani in tehnološko zastareli. Razvodne cevi so zaradi dotrajanosti mestoma puščale, prav tako hidranti. Vodne črpalke so bile tehnološko zastarele in dotrajane, zato je bil slabši izkoristek črpanja vode in večja poraba električne energije, kot bi bilo to potrebno. Z obnovo namakalnega sistema se je za doseganje enakega učinka namakanja zmanjšala poraba vode (ni izgub), povečal se je izkoristek črpanja (nove bolj učinkovite črpalke) ter zmanjšala poraba električne energije (boljši izkoristek elektro motorjev, frekvenčni regulatorji).

V primeru namakalnega sistema Latkova vas pa sta se v okviru investicije zgradila še dovodni cevovod iz Bolske do Trnavce z zadrževalnim bazenom za bogatenja nizkih pretokov Trnavce.

*Posodobljeno črpališče z novimi črpalkami
(Foto: B. Naglič)*

Finančni zalogaj celovite posodobitve prve faze je zelo velik, zato so uporabniki želeli za posodobitev pridobiti tudi sredstva iz Programa razvoja podeželja RS. Osnova za kandidiranje na razpisih pa je bila razrešitev lastništva, kar se je razrešilo z veliko pomočjo MKGP konec leta 2016. Takrat je bilo lastništvo z države preneseno na občine in iz občin na društva namakalnih naprav. Nato so člani društev s pomočjo strokovnjakov z

IHPS in kmetijskih svetovalcev s KGZ Celje pristopili k pripravi dokumentacije, ki je bila potrebna za razpis. Projekte sta pripravili firmi: Savinjaprojekt in Arping d. o. o.. Posebnost je, da so na razpisu kandidirala društva namakalnih naprav in zato je bilo potrebno v času priprave in obravnave vlog razjasniti še kakšno zadevo več.

*Tomaž Primožič (MKGP), Stanko Jamnik
(direktor KGZ Zavoda Celje), Alojz Rojnik
(predsednik Društva namakalnih naprav Breg
Roje) in Miloš Frankovič (podžupan občine
Polzela) ob slovesni otvoritvi posodobljenih
namakalnih sistemov (črpališče Breg)
(Foto: T. Tavčer)*

*Nagovor ministra za kmetijstvo, gozdarstvo in
prehrano dr. Jožeta Podgorška na otvoritvi
posodobljenih namakalnih sistemov 21. 6. 2021
(Foto: B. Naglič)*

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije je v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014-2020 v letu 2018 objavilo 1. javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, za operacijo: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. Na ta razpis so iz Spodnje Savinjske doline oddali vloge za prvo fazo posodobitve svojih namakalnih sistemov z več uporabniki Društvi namakalnih naprav Breg Roje in Kaplja vas ter Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije. Vloge so bile oddane konec avgusta 2018, pozitivne odločbe za vse sisteme pa so vlagatelji prejeli konec leta 2019.

Po prejetju pozitivnih odločb so vlagatelji pričeli z izbiro izvajalca del. Odločili so se za Vodotehnik d. o. o., ki je svoje delo kakovostno in zelo korektno izvedel.

V primeru društev, ki niso davčni zavezanci, je upravičen strošek na razpisu celotna vrednost izvedene investicije vključno z DDV. Kljub temu da je povrnitev stroškov 100 %, pa morajo investitorji najprej posodobitev realizirati in na osnovi realiziranih del ter plačanih računov dobijo

izplačana odobrena nepovratna sredstva. Tudi priprava zahtevkov za izplačila sredstev je zelo zahtevna in dolgotrajna. Tako so bila zadnja sredstva, kljub temu da so bila dela zaključena že spomladi, bila izplačana šele v novembru. Razpis je omogočal, da se je izvedba lahko zaključevala postopoma v treh delih. Kljub temu pa so uporabniki morali zagotoviti začetna finančna sredstva za 40 % investicije. V ta namen sta Društvi namakalnih naprav Breg-Roje in Kaplja vas najeli kredit na Deželni banki Slovenije, za katerega pa s svojim premoženjem jamčijo člani društev - uporabniki namakalnih sistemov.

To je še en dokaz več, da so kmetje v Spodnji Savinjski dolini res primer dobre prakse, kar se tiče namakanja, in kako zelo se zavedajo, da so podnebne spremembe tu in da danes brez namakanja ne moreš biti uspešen pridelovalec kmetijskih pridelkov.

Čeprav je prva faza uspešno zaključena, pa sistemi še niso v celoti posodobljeni. Zato uporabniki teh namakalnih sistemov že razmišljajo o drugi fazi posodobitve. V tej fazi bodo obnovili še preostale dotrajane cevovode, zato že pripravljajo dokumentacijo, ki jo potrebujejo za izvedbo posodobitve in prijavo na javni razpis.

Posodobljen namakalni sistem Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Dr. Boštjan Naglič,
Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije

Pri intenzivni pridelavi hmelja in drugih kmetijskih kultur na prodnatih območjih Savinjske doline se je že zelo zgodaj pokazalo, da je namakanje nujno potreben tehnološki proces za dosego zelenih pridelkov. Inštitut za hmeljarstvo in pivovarstvo Slovenije (IHPS) je že zelo zgodaj po svojem nastanku pričel preizkušati različno namakalno opremo. Tako so se prve raziskave različnih tehnik namakanja pričele že leta 1958, ko je bilo preizkušano namakanje z razprševanjem vode nad žično konstrukcijo, leta 1960 s preizkušanjem namakanja z razpršilci na drogovih žičnice in pet let kasneje s preizkušanjem polstabilne namakalne naprave ob hkratnem škropljenju sredstev za varstvo rastlin skozi namakalni sistem.

Prvi namakalni sistem je bil na Inštitutu postavljen že leta 1958. Konec 80. let prejšnjega stoletja, ko so se v Savinjski dolini gradili tudi drugi namakalni sistemi, je bil sistem na IHPS posodobljen in razširjen.

V letu 2018 je Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije

(MKGP) v okviru Programa razvoja podeželja Republike Slovenije za obdobje 2014–2020 objavilo 1. javni razpis za podukrep 4.3: Podpora za naložbe v infrastrukturo, povezano z razvojem, posodabljanjem ali prilagoditvijo kmetijstva in gozdarstva, za operacijo: Tehnološke posodobitve namakalnih sistemov, ki so namenjeni več uporabnikom. Na tem razpisu je, poleg ostalih namakalnih sistemov iz Spodnje Savinjske doline, za prvo fazo posodobitev kandidiral tudi IHPS. Namakalni sistem je bil namreč po več kot 30 letih delovanja dotrajan in tehnološko zastarel. Projekte je pripravilo podjetje Savinjaprojekt d. o. o. Vloga na javni razpis je bila oddana konec meseca avgusta 2018, pozitivno odločbo pa smo prejeli junija 2019. Vrednost investicije je znašala 172.313,97 EUR z DDV.

Kot javni zavod smo izvedli javno naročilo za izbiro izvajalca za 1. fazo posodobitev. Izbran je bil izvajalec Marovt sistemi d. o. o. Z deli smo pričeli konec meseca novembra 2020 ter zaključili v mesecu maju 2021. Izbrani izvajalec je kljub kratkemu roku dela odlično izvedel.